

HYVINVOINTIALA

Työlle
tekijöitä

Parempia palveluja
vertailtavuudella

Kaikki
tuottajat töihin

Hyvinvoiva Suomi

Hyvinvointialan
hallitusohjelma tavoitteet
2019

**Työlle
tekijöitä**

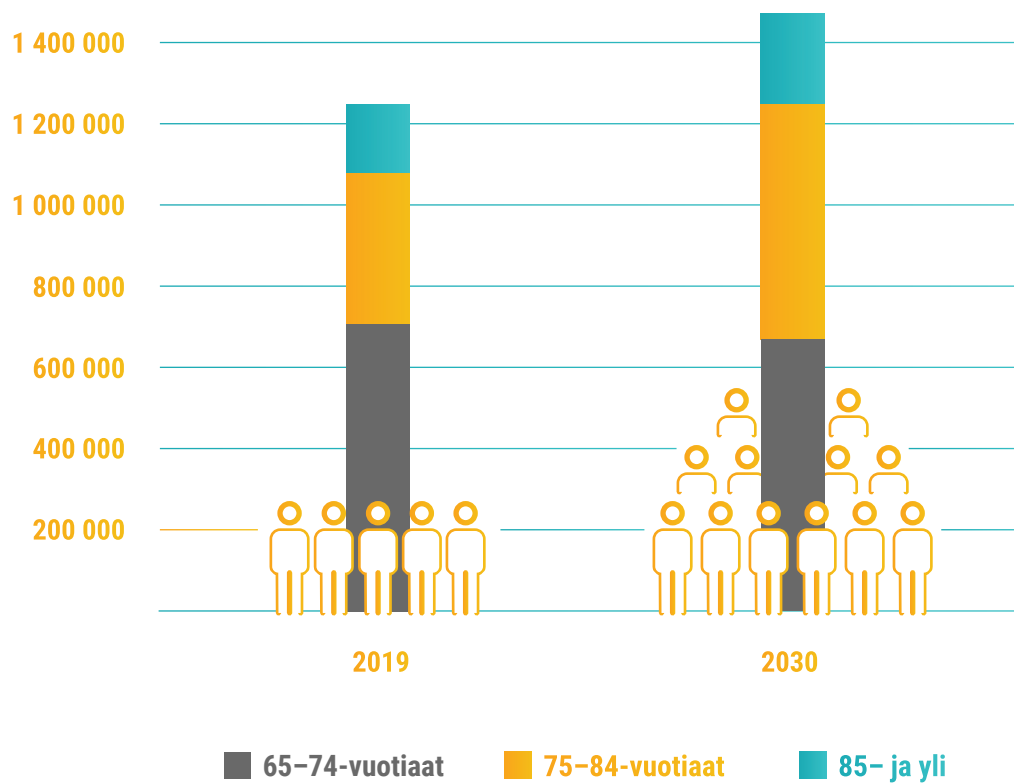

Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa nykyisestä puolesta miljoonasta yli puolella vuoteen 2030 mennessä. Tällöin myös hoito- ja hoivapalveluiden tarve kasvaa merkittävästi. Samanaikaisesti noin 40 % julkisen sektorin sote-henkilöstöstä eläköityy. Tämä tarkoittaa lähes 90 000 työntekijän siirtymistä eläkkeelle. Työntekijäpula uhkaa siis erityisesti ikääntyvien palveluita. Tuleva vaalikausi on viimeinen hetki korjausliikkeen tekemiseksi, jotta osaavaa työvoimaa saadaan riittävästi vastaamaan kasvavaa kysyntää.

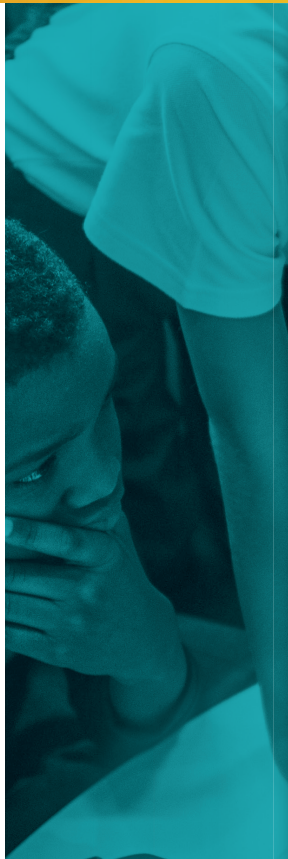
Palveluiden saatavuutta parannetaan näin

- **KOULUTUSTARPEEN** ennakointia on parannettava ja tulevaisuuden työvoimatarpeisiin on varauduttava nykyistä paremmin.
 - Koulutuksen aloituspaikkoja on lisättävä nopeasti ammattiryhmille, joissa on suuria ongelmia osaavan työvoiman saatavuudessa. Esimerkiksi lähihoitajista ja sairaanhoitajista on jo nyt suuri pula. Päätetty tuhannen aloituspaikan lisäys lastentarhanopettajien koulutuksiin on toteutettava.
 - Alan ammattilaisten työnjakoa on kehitettävä. Lainsäädännön on mahdollistettava henkilöstön joustava käyttö työpaikoilla.
 - Sote-alan henkilöstön kelpoisuusehtoja tulee tarkoituksenmukaistaa. Esimerkiksi pitkän työkokemuksen kautta saavutettu osaaminen pitää huomioida tutkintojen tuottaman osaamisen rinnalla.
 - Hyvinvointialan oppisopimuskoulutuksesta ja työharjoittelusta on tehtävä houkuttelevampaa.
 - Naisten työmarkkina-asemaa on parannettava perhevapaiden ja näiden kustannusten tasaisemmalla jakamisella.
 - Työvoiman saatavuutta pitää parantaa luopumalla saatavuusharkinnasta koko sosiaali- ja terveydenhoitoalalla.
 - Ulkomaisen osaamisen tunnustamista on kehitettävä. STM:n pitää yhdessä sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajien kanssa etsiä kriteerit, joilla Valvira hyväksyy joko suoraan tai tiettyjen täydennyskoulutusten myötä EU- tai ETA-alueen ulkopuolella suoritetun koulutuksen.
 - Turvapaikan saaneille on tehtävä kotoutumissuunnitelma ja aloitettava kielikoulutus pikaisesti.
-

Palveluita tarvitsevien määrä kasvaa

Lähde: Tilastokeskus

Parempia palveluja vertailtavuudella

Suomeen on luotava tietojärjestelmä, jolla yksityisiä ja julkisia palveluntuottajia voidaan vertailla keskenään. Järjestelmän avulla palveluita etsivä asiakas löytää valintansa tueksi riittävästi tietoa palveluntuottajista. Järjestelmää hyödyntävät myös palveluiden järjestäjät tehdessään päätöksiä ostopalveluiden hyödyntämisestä. Päätöksenteon tulee pohjautua tietoon ja tuloksiin!

Näin kehitys- loikka tehdään

TULEVAN HALLITUSKAUDEN alussa on perustettava kansallinen vertailujärjestelmä, jossa sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatuspalveluntuottajia vertaillaan kustannustehokkuuden ja laatumittareiden perusteella. Järjestelmässä on oltava mukana kaikki julkisesti rahoitettuja palveluja tuottavat tahot, niin yksityiset kuin julkisetkin. Tämä kannustaa kaikkia tuottajia palvelujen parantamiseen, ja parhaat käytännöt leviäisivät nopeammin. Päättäjät saavat myös lisää työkaluja kansalaisten soite-palvelujen parantamiseen. Vertailujärjestelmä koostuisi kahdesta kokonaisuudesta:

- **Laatu** – asiakastyytyväisyyden sekä palvelun vaikuttavuuden mittarit
- **Tehokkuus** – tuotetun palvelun määrä verrattuna siihen panostettuihin julkisiin resursseihin

Vertailujärjestelmä ja sen tulosten käyttö on tehtävä lainsäädännöllä palvelujen järjestäjätahoja velvoittavaksi niissä palveluissa, jotka eivät kuulu valtionvapauden piiriin. Näin järjestäjä veloitetaan käyttämään verorahoja tehokkaasti. Kaikki sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatuspalvelujen toimialat on otettava vertailuun mukaan. Järjestelmä tulee rakentaa siten, että raportointivelvoitteet ovat kohtuulliset ja perustellut.

Top 5 valintakriteerit asiakkaalle

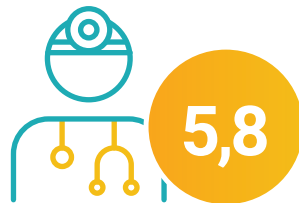
Palvelun laatu

Vastaanottoaikojen
saatavuus

Palvelun hinta

Pääsy tarvittaessa
suoraan erikois-
lääkärille

Hyvä
saavutettavuus

1 = Ei lainkaan merkitystä 7= Erittäin suuri merkitys

(N=1001) Lähde: Innolink

Kaikki tuottajat töihin

Suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon suurimpia ongelmia ovat palvelujen heikko saatavuus, eriarvoisuus ja heikko tuottavuus. Ostopalveluiden ja palvelusetelien käyttö kunnissa ja sairaanhoitopiireissä on edelleen varsin vähäistä. Sosiaalipalvelussa ostopalveluiden osuus on suurempi. Sosiaalipalveluista kolmasosa tuotetaan yksityisesti, ja kokemukset ovat olleet hyviä. Terveyspalveluissa yksityiselle pääsee nopeammin omalla rahalla, vakuutuksen tai työterveyshuollon turvin. Eriarvoisuus on suurta. Tarvitsemme siis kaikki tuottajat töihin. Kilpailu ja monituottajuus ratkaisee ongelman.

Yksityinen kapasiteetti käyttöön

76 %

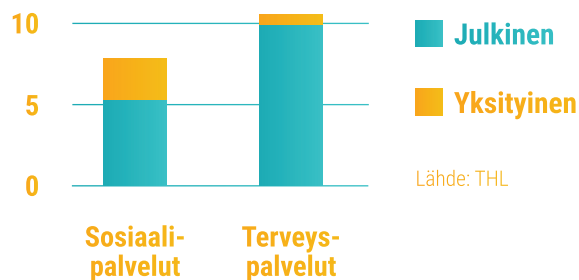
suomalaisista haluaisi valita, kenelle he menevät erikoislääkärin vastaanotolle.

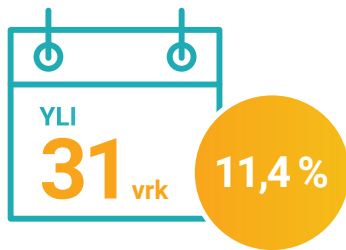
Lähde: Innolink

ERIVARVOISUUS- JA saatavuusongelmat on korjattava saattamalla yksityiset palvelut kaikkien ulottuville. Kilpailu asiakkaista vahvistaa ihmisen omaa ääntä ja hillitsee kustannusten kasvua. Sote-uudistus mahdollistaa myös ikääntyneiden ja vammaisten jatkuvan asumisen tutuissa yksiköissä. Kaikki palvelut eivät kuitenkaan ole yhdenvertaisesti ihmisten saavutettavissa sote-uudistuksen jälkeenkään. Yhdenvertaisuusvaje säilyy osassa palveluja.

Esimerkiksi erikoislääkäripalvelut, polikliinisesti toteutettavat kirurgiset toimenpiteet, kiireettömät leikkaukset ja kaikki paitsi välittömästi erikoissairaanhoidon yhteydessä annettava kuntoutus on lisättävä maakuntia velvoittavan asiakassetelin piiriin.

Palveluntuottajat julkisesti rahoitetuissa sote-palveluissa, mrd. €

**Yli 31 vrk odotusajat
perusterveydenhuollon kiireettömälle
lääkärikäynnille 09/2018: 11,4 %**

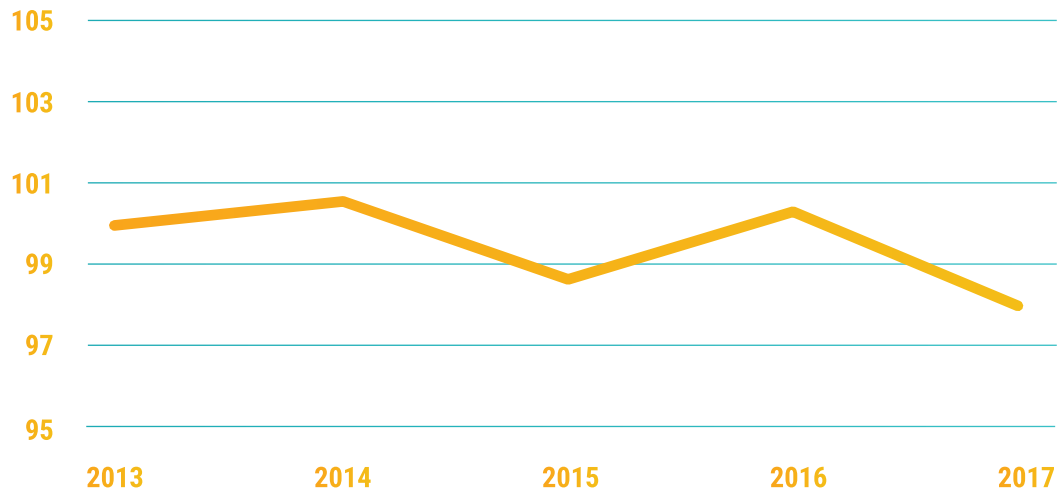
Lähde: THL

**Yli 90 vrk odotusajat
sairaanhoitopiirien kiireettömään
sairaalaanhoitoon 08/2018: 21,6 %**

Lähde: THL

Sairaaloiden tuottavuus

* Sairaaloiden tuottavuus somaattisilla erikoisaloilla; episodituottavuus indeksi, lähtövuosi = 100; Lähde: THL

Yhdenvertaisuutta varhaiskasvatukseen

HEIKKO SAATAVUUS ja eriarvoisuusongelmat ovat todellisia myös varhaiskasvatuksessa. Yksityiset päiväkodit ovat monen pienituloisen ulottumattomissa, kun yksityisen hoidon tuki on riittämätön ja kunnassa ei ole käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteliä. Palveluseteli on otettu eräissä kunnissa onnistuneesti käyttöön, mutta muutos tarvitaan koko valtakunnan tasolla.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli tulee taata oikeudeksi jokaiselle perheelle velvoittamalla lainsäädännön avulla kuntia ottamaan palveluseteli käyttöön.

Yksityisten päiväkotien asiakkaista 77 % on erittäin tyytyväisiä ja 16 % tyytyväisiä päivähoitoonsa.

Lähde: EPSI Rating

Kuuden suurimman kaupungin vertailussa varhaiskasvatuksen palveluseteli on tullut 29 % kunnan omaa tuotantoa edullisemmaksi.

Lähde: Kuusikko-työryhmä

Hyvinvointia järjestöistä

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN sadat järjestöt toimivat esimerkiksi kansanterveydessä, lastensuojelussa, vanhuspalveluissa, vammaispalveluissa sekä päihde- ja mielenterveystyössä.

Järjestöjen toiminta muodostuu palvelutuotannosta ja järjestölähtöisestä toiminnasta, jota on esimerkiksi vertaistuki, vapaaehtoistoiminta, tiedon jakaminen ja ennalta ehkäisevä tuki. Järjestöt ovat korvaamaton osa sosiaali- ja terveysjärjestelmää.

Järjestötyön jatkuvuus turvataan sote-uudistuksen yhteydessä seuraavilla toimilla:

- Maakuntien liikelaitoksissa on oltava neuvottelukunta, jossa on muun muassa sote-järjestöjen ja -yritysten edustus. Näin integraatio toteutuu sujuvasti ja asiakassuunnitelma on laadukas ja läpinäkyvä.
 - Maakunnissa ja kunnissa on oltava vastuutaho järjestöyhteistyöhön.
 - On luotava julkiset arviointikriteerit sille, onko järjestön tuottama toiminta markkinalähtöistä palvelua vai järjestölähtöistä toimintaa.
 - Vähäistä suuremman kilpailuhaitan arviointia varten on perustettava soft law -perustainen asiantuntijaelin, jonka tehtävänä olisi arvioida väitteitä järjestöavustusten vähäistä suuremman kilpailuhaitan aiheuttamisesta.
-

Kaikki hallitus- ohjelma- kirjaukset

Työlle tekijöitä

Sote-alan työvoiman saatavuus turvataan asettamalla opiskelijoiden sisäänottomäärät vastaamaan tulevaisuuden työvoimatarpeita ja luomalla oppisopimuksesta toimiva väylä ammatin hankkimiseen. Edistetään työperäistä maahanmuuttoa poistamalla saatavuusharkinta sote-alan tehtävistä sekä kehittämällä joustavampi järjestelmä ulkomailla tai työelämässä hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja hyväksi lukemiseksi.

Parempia palveluja vertailtavuudella

Suomeen luodaan hallituskauden ensimmäisellä puoliskolla sosiaali- ja terveysalan sekä varhaiskasvatuksen palveluntuottajien kansallinen vertailujärjestelmä. Se auttaa päättäjiä ja asiakkaita vertailemaan eri tuottajia. Maakunnat veloitetaan ja kaikkien tuottajien, myös julkisten, vertailuun.

Kaikki tuottajat töihin

Asiakassetelin ja valinnanvapauden palveluvalikoimaa kasvatetaan vähintään erikoislääkäripalveluihin, kuntoutukseen ja varhaiskasvatuspalveluihin hallituskauden aikana. Hallituskauden alussa sote-alan yleishyödyllisten järjestöjen roolit ja tehtävät selkeytetään. Maakunnat veloitetaan luomaan järjestöille selkeät mahdollisuudet uuden palvelujärjestelmänsä rakenteissa toimimiselle.

HYVINVOINTIALA

Hyvinvointiala HALI ry

HYVINVOINTIALA HALI RY edistää yksityisten sosiaali- ja terveysalan yritysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä ja neuvottelee alan yleissovittavat työehtosopimukset. HALI neuvoo työoikeudellisissa ja elinkeinopolitiikan kysymyksissä. Sen 1500 jäsentä työllistävät noin 85 000 sosiaali- ja terveysalan ja varhaiskasvatuksen ammattilaista.

HALIn jäsenet tuottavat mm. vanhuspalveluita, lasten ja nuorten palveluita, lääkäripalveluita, kuntoutusta, suun terveydenhuoltoa, päihde- ja mielenterveyspalveluita sekä toimivat alan järjestötyössä. HALI on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen.

Yksityisen sosiaali- ja terveysalan yli 100 000 ammattilaista palvelevat suomalaisia jokaisessa maakunnassa ja kunnassa.

**2
mrd**

Hyvinvointialan verojalanjälki oli 2 miljardia euroa vuonna 2017.

**8,9
mrd**

Vuonna 2016 yksityisen hyvinvointialan tuotannon arvo oli 8,9 miljardia euroa.

HYVINVOINTIALA

Hyvinvoinnin vaikuttavin ääni!

Erilaiset hyvinvointipalvelut tulee olla
valittavissa yhdenvertaisesti
ja läpinäkyvästi.

Hyvinvointiala HALI ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
Puh. 09 1728 5500
www.hyvinvointiala.fi
🐦 @Hyvinvointiala